

[Connie Hedegaard]

må være udsigt til, at vi nu på det grundlag får flertal for at få taget hul på en løsning af det utrolig alvorlige problem, som studiegælden er for mange mennesker.

Problemerne er velkendte. Der er en stor gruppe mennesker i vort samfund, som har enorme vanskeligheder med at tilbagebetale deres studiegæld, ja, nogle har været nødsaget til at opgive, hvilket selvsagt lægger en alvorlig skygge over deres liv og deres fremtidige økonomiske muligheder.

Hvem er så denne gruppe? Ja, nogle er tilbøjelige til at afskrive den som en flok uansvarlige, der jo bare kunne have ladet være med at optage lån. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at gruppen af studiegældsramte er uhyre forskelligartet sammensat. Nogle var måske uforudseende eller valgte at skubbe problemet foran sig, men mange har rent faktisk ikke haft andre muligheder, hvis de overhovedet ville have en uddannelse. F.eks. på grund af forældrenes indtægtsforhold kombineret med et utilstrækkeligt støttesystem fik de aldrig så meget som en krone i stipendier, og så var der kun erhvervsarbejde og/eller studielån tilbage. Det var simpelt hen betingelserne for at få en uddannelse, og for den gruppe måtte den fremtidige økonomi selvsagt komme i anden række.

Mange af disse tog også lån på et tidspunkt, hvor renteniveauet var markant under det, det kom op på, før denne regering kom til i september 1982. Da var renteniveauet for studiegæld oppe på 16,5 pct. Nu er vi kommet ned på 11-12 pct., men det er jo en ringe trøst, når først rentetaksometeret tikker for fuldt drøn.

Med i billedet hører også dem, der optog studielån, fordi det i en årrække kunne betale sig at optage de trods alt i forhold til andre typer lån favorable studielån, og så kunne man investere pengene i obligationer, fast ejendom eller lignende. Jeg nævner denne sidste gruppe, fordi den også hører med i billedet, og fordi vi skal have det med i baghovedet, når vi taler om gældssanering og principper.

Gruppen af studiegældsramte er utrolig varieret sammensat; den rækker fra dybt ulykkelige mennesker med udsigt til håbløs gæld mange år frem i tiden til folk, der vel har en stor studiegæld, men som i dag er ganske veletablerede.

Over for gruppen af studiegældsramte står så gruppen, der hutlede sig igennem, levede på en pind måske, knoklede med at få erhvervsarbejde og studier til at gå op i en højere enhed, uden at det gik afgørende ud over studierne, den, der led afsavn, den, der kom sent i gang med at etablere sig familie- og bolig-mæssigt osv., fordi de for alt i verden ville undgå studiegæld. Den gruppe er det for Det Konservative Folkeparti vigtigt ikke at glemme i den nuværende debat om gældssanering. For os er det væsentligt at finde en måde at hjælpe de håbløst gældsramte på, som virker mindst muligt stødende på gruppen, der bevidst undlod at optage lån. Den gruppe må ikke føle sig gjort til grin, når vi nu vedtager en forbedring af hjælpen til de studiegældsramte.

Det er også lidt af baggrunden for, at vi fra konservativ side har ønsket, at vi skal være varsomme med at lade f.eks. overgang til Hypotekbanken være eneste kriterium for en egentlig gældssanering. Der er masser af færdiguddannede, som ikke – endnu i hvert fald – står i Hypotekbanken, men som har store problemer med at klare deres forpligtelser, og som knokler, fordi de bl.a. af principielle grunde for alt i verden ønsker at klare deres forpligtelser.

Derfor er vi glade for, at det i ministerens bemærkninger til lovforslag nr. L 163 fremhæves, at der i administrationen af gældssaneringsordningen skal sikres den størst mulige parallelitet i behandlingen af folk henholdsvis i og uden for Hypotekbanken.

At der er mennesker, der ikke har nogen rimelig udsigt til nogen sinde at kunne tilbagebetale deres gæld, er et faktum, hvilket tydeligt er fremhævet i rapporten fra Finansministeriets udvalg; det er folk, der er på social bistand eller invalidepension, eller som på anden måde ikke har udsigt til en indtægt, der vil sætte dem i stand til at tilbagebetale en studiegæld. Det er indlysende rimeligt, at de efter en individuel vurdering får mulighed for gældssanering og dermed slipper for at slæbe rundt på en gæld til samfundet resten af deres liv.

Vi forstår også, at andre kan have forhold, der nødvendiggør en delvis gældssanering, men i øvrigt vil vi gerne under udvalgsarbejdet have klarlagt, hvilke kriterier der egentlig danner baggrund for overgangen til Hypotekbanken.